

УДК 338.242.4: 665.7

К. С. Кантур

аспірантка Львівського національного університету
імені Івана Франка, м. Львів

ЗАСОБИ АНТИМОНОПОЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ НАФТОПРОДУКТІВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Досліджено основні засоби антимонопольного регулювання ринку нафтопродуктів у розвинених державах світу та в Україні. Виявлено тенденції розвитку антимонопольного регулювання в ЄС та США. Доведено позитивний вплив антимонопольного регулювання на підвищення ефективності функціонування господарюючих суб'єктів на ринку нафтопродуктів. Окреслено основні проблеми, які перешкоджають успішній адаптації світового досвіду антимонопольного регулювання ринку нафтопродуктів на вітчизняний економічний ґрунт. Сформульовано пропозиції для органів державної влади щодо здійснення антикартельної політики, спрямованої на обмеження негативного впливу узгоджених антиконкурентних дій на український ринок нафтопродуктів.

Ключові слова: антимонопольне регулювання, ринок нафтопродуктів, узгоджені антиконкурентні дії, картелі, світовий досвід, інституційно-правове середовище.

Kantur K. THE MEANS OF ANTITRUST REGULATION ON THE MARKET OF OIL PRODUCTS: WORLD EXPERIENCE AND PROSPECTS OF ITS APPLICATION IN UKRAINE

The main means of antitrust regulation of oil products market in the developed countries of the world and in Ukraine are investigated. The tendencies of development of antitrust regulation in the EU and USA are revealed. The positive influence of antitrust regulation on increasing the efficiency of functioning of economic entities on the market of petroleum products is proved. The main problems, which impede the successful adaptation of the world experience of antitrust regulation of the petroleum products market to the domestic economic ground, are outlined. Proposals for state authorities for the implementation of anti-cartel policy aimed at limiting the negative impact of agreed anti-competitive actions on the Ukrainian market of oil products are formulated.

Keywords: antitrust regulation, oil products market, agreed anti-competitive actions, cartels, world experience, legal-institutional environment.

В сучасних соціально-економічних умовах одним із визначальних чинників економічного зростання вітчизняної економіки є динаміка змін на ринку нафтопродуктів. Адже від цін на паливо-мастильні матеріали значною мірою залежить вартість товарів, які продукуються в багатьох секторах сфери матеріального виробництва.

Зважаючи на це, проблемам регулювання ринку нафтопродуктів в Україні приділяється неабияка увага вчених-економістів. Передусім це стосується дослідження впливу конкуренції на його розвиток. Зокрема, у публікаціях А. Єріної, Л. Запороженко, В. Оліфірова, Д. Прейгера, Г. Рябцева, Г. Семів, М. Стреніної, В. Харука та інших дослідників висвітлюються різні аспекти регулювання вітчизняного ринку нафтопродуктів та формування конкурентного середовища у його межах.

Так, Г. Семів зі співавторами наголошує на тому, що сучасний ринок світлих нафтопродуктів в Україні відіграє вагомий роль у формуванні ефективної взаємодії між ключовими ринками та галузями національної економіки. Найбільшими споживачами пального в Україні, поряд з населенням, є такі стратегічно важливі галузі, як: сільське господарство, транспорт та зв'язок, переробна промисловість, будівництво, добувна промисловість і торгівля, а реалізація світлих нафтопродуктів займає найбільшу частку у роздрібному товарообороті України, що свідчить про важливість ринку пального у структурі загальних споживчих видатків, наповненні державного бюджету, формуванні зайнятості населення, розвитку інфраструктури роздрібного продажу товарів тощо. Все це зумовлює потребу посилення уваги держави до збалансування конкурентного середовища на цьому ринку і

важливість розроблення механізмів його ефективної взаємодії з іншими ринками й галузями економіки [9, с. 120].

В. Харук відзначає, що ситуація на вітчизняному ринку роздрібних нафтопродуктів характеризується значними ціновими коливаннями в умовах переважання імпорту над внутрішнім виробництвом нафтопродуктів. У такій ситуації надмірне державне регулювання цін може спричинити посилення монопольних позицій на українському ринку нафтопродуктів. Водночас, серед основних проблем, які перешкоджають розвитку цього ринку і потребують державного втручання, відмічається домінування монополій та інших структур із неповною конкуренцією [12, с. 178].

На думку Г. Рябцева формування державної політики розвитку ринку нафтопродуктів України в сучасних соціально-економічних умовах потребує поглиблення теоретичних розробок, спрямованих на удосконалення процесів моделювання та підвищення дієвості державної політики в ситуації невизначеності сценаріїв розвитку паливної галузі, а також формування інтегрованої аналітичної системи, здатної забезпечити оперативне та об'єктивне інформування керівництва країни про стан і перспективи розвитку ринку нафтопродуктів [8, с. 121].

Водночас, не зважаючи на численні дослідження на цю тему, механізмам демонополізації ринку нафтопродуктів України у контексті його розвитку в сучасних умовах глобальної конкуренції приділяється недостатня увага вчених-економістів. Це актуалізує необхідність пошуку дієвих інструментів розвитку цього ринку з метою підвищення ефективності його функціонування та посилення позитивного впливу демонополізації ринку нафтопродуктів на національну економіку.

Передусім мова йде про антикартельне регулювання, яке в цивілізованих державах світу вважається одним з найбільш потужних засобів стимулювання конкуренції, а відтак – важелем інноваційного розвитку економіки та її окремих сегментів.

Зважаючи на зазначене, основною метою статті є виявлення пріоритетних засобів антимонопольного регулювання ринку нафтопродуктів в Україні як основного чинника стимулювання його розвитку та позитивного впливу на економічне зростання нашої держави в сучасних умовах глобальної конкуренції.

Вітчизняні експерти відзначають, що український ринок нафтопродуктів на 80% складається з імпорту. При цьому в Україну пальне завозять близько 140 компаній. Найбільшими імпортерами є ТОВ «ВОГ Рітейл», ТОВ «БНК-Україна», ПП «ОККО-Бізнес Контракт», ПАТ «Укртатнафта», ТОВ «Західна нафтогазова компанія». Разом із цим, близько 20% бензинів та дизельного пального, що реалізується в Україні, виробляється на вітчизняних потужностях ПАТ «Укртатнафта» (Кременчуцький НПЗ) та ПАТ «Укргазвидобування» (ГПУ Шебелинкагазвидобування) [5, с. 138].

В цілому учасників ринків роздрібної торгівлі нафтопродуктами умовно можна розділити на три групи:

1. Оператори ринку, які реалізують імпортоване пальне: ПП «Амік Україна» (бренд Amic), ПП «ОККО нафтопродукт» (бренд ОККО), ТОВ «ВОГ Рітейл» (бренд WOG), ТОВ «Альянс Холдинг» (бренд SHELL), ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» (бренд «SOCAR»), які мають частку в загальному обсязі роздрібної торгівлі світлим нафтопродуктами близько 45%.

2. Оператори ринку, які реалізують пальне переважно вітчизняного виробництва: ПАТ «Укрнафта» (бренди Укрнафта, Sentosa Oil), ТОВ «НАТЕЛЬ» (бренд АВІАС плюс), ТОВ «ЗАПОРІЖНАФТОПРОДУКТ» (бренди ЗНП, АНР, УКРНАФТА, АВІАС плюс) тощо, які мають частку в загальному обсязі роздрібної торгівлі світлим нафтопродуктами близько 30%.

3. Інші оператори ринку, які не мають розгалуженої мережі АЗС, займають частку в загальному обсязі роздрібної торгівлі світлим нафтопродуктами орієнтовно 25% [5, с. 139].

Не зважаючи на те, що кількість учасників ринку нафтопродуктів у нашій державі доволі незначна, дослідники відзначають, що на цьому ринку важко простежити ознаки картельної змови у класичному її вигляді. Проте спостерігається чимало зловживань у процесі ціноутворення, які негативно впливають на динаміку ринкових процесів та інноваційний потенціал розвитку паливної галузі, особливо у середньо – і довгостроковій перспективі. Ситуація ускладнюється тим, що багато нафтопереробних підприємств входять до складу різних фінансово-промислових груп і мають доволі складну структуру власності та системи управління. Це обмежує можливість доведення порушень ними анти монопольного законодавства [10].

Відтак, існує необхідність розвитку інструментів антимонопольного регулювання вітчизняного ринку нафтопродуктів з метою стимулювання конкуренції в його межах та адаптації на вітчизняний ґрунт ефективних засобів ведення інноваційної політики, які довели свою дієвість у розвинутих державах світу.

Основним завданням антимонопольної політики в країнах-членах ЄС та у США є стимулювання відкритої конкуренції. Така політика реалізується за допомогою створення відповідних інституційно-правових, які перешкоджають виникненню монополій та картелів і забезпечують досить швидку реакцію економічної системи на будь-які зміни ринкової кон'юнктури.

Так, американська система антимонопольного законодавства має здебільшого заборонний характер і має на меті повну заборону монополій. Найбільш типовим представником цієї системи є США. Антитрестівське законодавство цієї країни бере початок із закону Шермана, прийнятого ще у 1890 р. (з доповненнями 1914, 1936, 1950 років), який до цього часу залишається основним антимонопольним законом. Він виходить із принципу несумісності монополії і конкуренції та забороняє не тільки різні форми монополій, але й саму спробу монополізувати будь-яку торгівлю. Головна мета антимонопольного законодавства США – сприяти розвитку конкурентної економіки, забороняючи ті дії, що стримують або можуть стримувати конкуренцію, та обмежуючи допустимі форми ринкової структури [3, с. 156].

Контролюючий орган США має надзвичайно широкі повноваження та компетенції щодо розслідування антиконкурентних узгоджених дій. Так, зокрема, відділ конкуренції міністерства юстиції США використовує всі можливі засоби розслідувань: інформантів, дозволи на обшук, запити у рамках міжнародного співробітництва. Більше того, порушення конкуренції входить до списку тих порушень, під час розслідування яких можливе застосування відео – та аудіозаписів навіть без дозволу суду (у разі, коли запис здійснюється за допомогою та з дозволу одного з учасників обговорення картельної змови, дозвіл суду не потрібен) [4].

У країнах-членах ЄС важливою ознакою, яка дозволяє кваліфікувати господарську діяльність як антиконкурентну, вважається домінуюче становище на ринку певного товару. Так, у Франції підприємство вважається монополістом, якщо воно займає домінуюче становище на одній чверті ринку відповідного товару. В Німеччині – господарюючий суб'єкт не може займати більше третини ринку у виробництві товару або більше ніж дві третини в ринковому обігу цього товару. В Англії для визначення монопольного становища використовується система так званих простих та складних часток. Проста частка використовується для визначення частки домінуючого становища однієї компанії або групи компаній, що контролюють чверть якогось товару або послуг на ринку, а складною є та ж сама частка, яка застосовується до непов'язаних між собою компаній [7].

Основною правовою нормою, що регулює правила конкуренції щодо картелів в ЄС, є ст. 101(1) Договору про функціонування Європейського Союзу. Вона передбачає заборону всіх угод між суб'єктами господарювання, рішень об'єднань і узгоджених практик, які можуть вплинути на торгівлю між країнами-членами, метою або наслідками яких є перешкодження, обмеження чи спотворення конкуренції на внутрішньому ринку, включаючи ті, що прямо чи опосередковано встановлюють ціни на купівлю або продаж, або інші торговельні умови, що обмежують або контролюють виробництво, ринки, технічний розвиток або інвестиції. У практиці ЄС

прийнята широка інтерпретація положень ст. 101, тому будь-які угоди між конкурентами або потенційними конкурентами, які стосуються фіксації цін, потрапляють в категорію тих, які обмежують конкуренцію. Але і це ще не все. Хоча ЄС вже накопичив багатий досвід боротьби з картельними угодами, а бізнес добре обізнаний про наслідки порушення вимог ст. 101, побороти таке негативне явище, як картель, неможливо без спеціального набору інструментів, наявних у розпорядженні Єврокомісії. Так, Комісія має широкі повноваження щодо проведення розслідувань та інспекцій, включаючи права вимоги надання документів, записів, інформації, отримання заяв, свідочств фізичних осіб, проведення обшуків навіть у приватних приміщеннях та опечатування ділових записів. При цьому процес збору доказів наявності картелю є набагато більш обтяжливим, ніж його виявлення, бо дії учасників картелю часто дуже засекречені. У зв'язку з цим нормальною практикою є проведення співробітниками антимонопольного відомства так званих неоголошених рейдів (візитів) у приміщення передбачуваних учасників картелю з метою збору доказів змови. Не менш важливим інструментом боротьби з картелями є інформація, отримана від самих учасників картелю. Так, завдяки програмі Ліненсі (Leniency Notice) від 2006 р. щодо звільнення від штрафів та зменшення штрафів у справах про картелі, а також програми компромісного зменшення штрафів у справах про картелі згідно з повідомленням Єврокомісії про проведення процедур врегулювання у справах про картелі (ЄС Settlement Notice від 2008 р.), штрафи, встановлені Директивою ЄС про накладення штрафів від 2008 року, можуть бути у певних випадках значно зменшені, що своєю чергою стимулює учасників до співпраці з контролюючими органами. Правила Leniency Notice також передбачають повний імунітет від штрафу для того учасника картелю, який першим надав Комісії інформацію та свідочства, що дають їй можливість провести інспекцію щодо наявності передбачуваного картельної змови [11].

На жаль, застосування більшості з описаних підходів в Україні, навіть не зважаючи на підписання Угоди про асоціацію з ЄС, до цього часу виявляється доволі проблематичним. По-перше, існуючі інституційно-правові норми, включаючи визначення компетенції антимонопольних та інших контролюючих органів, не дають змоги ефективно боротися з проявами монополізму та картельних змов, як в економіці загалом, так і на ринку нафтопродуктів зокрема. По-друге, значний вплив на функціонування цього ринку мають неформальні інститути, які уможливають інтеграцію інтересів багатьох політичних і владних інституцій з інтересами учасників тіньового перерозподілу фінансових потоків на ринку нафтопродуктів. Це суттєво ускладнює виявлення прихованих картельних змов на цьому ринку, участь у яких беруть численні кланово-олігархічні угруповання. Це також робить практично неможливою успішну боротьбу з картелями на ринку нафтопродуктів і знижує ефективність реалізації антимонопольної політики держави.

На думку вітчизняних експертів, для упорядкування оптової та роздрібної торгівлі нафтопродуктами в Україні необхідно насамперед удосконалити законодавчу базу регулювання цього сегмента енергоринку. Зокрема, йдеться про прийняття закону «Про ринок нафтопродуктів», який

би чітко визначив суб'єктно-об'єктну базу регулювання, особливості монополізації, прояви недобросовісної конкуренції та картельних змов (зокрема підвищення всіх видів відповідальності за якість палива, безпеку енергооб'єктів, можливі наслідки катастроф і забруднення навколишнього середовища). Все це дасть змогу, з одного боку, встановити чіткі правила гри для суб'єктів цього ринку, а з іншого – розв'язати руки Антимонопольному комітету та іншим регуляторним органам у разі порушень операторами ринку нафтопродуктів конкурентного чи трансфертного законодавства [1].

Необхідно також адаптувати до європейських і світових стандартів інституційно-правові механізми антикартельного регулювання вітчизняного ринку нафтопродуктів. Передусім це стосується відновлення в Україні кримінальної відповідальності за антиконкурентні узгоджені дії. Необхідно створити спеціальний підрозділ в межах АМКУ, або й окрему інституцію (за прикладом НАБУ), яка має спеціалізуватися на розслідуваннях, пов'язаних із картельними змовами, надавши їй достатньо широкі повноважень та інструментів розслідування, аналогічних тим, які застосовуються в розвинених державах світу.

Водночас, слід відзначити, що антимонопольне регулювання ринку нафтопродуктів у нашій державі має стати невід'ємною складовою боротьби з монополіями та картелями в усіх сферах господарського життя України. Це ставить на порядок денний необхідність зміни загальної парадигми формування економічної політики держави на основі її переорієнтації на впровадження основ конкурентного порядку в економіці загалом та в межах окремих ринків, як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях.

У цьому руслі необхідно проводити подальші наукові дослідження, пов'язані з вивченням світового досвіду антимонопольного регулювання ринкових процесів, а також розробкою, науковим обґрунтуванням і практичним впровадженням механізмів його адаптації в Україні.

Список використаних джерел

1. Голян В. Український ринок нафтопродуктів: чому держава спостерігає збоку? / В. Голян // Дзеркало тижня. – 8.12.2017. – Режим доступу: https://dt.ua/energy_market/ukrayinskiy-rinok-naftoproduktiv-chomu-derzhava-sposterigaye-zboku-262798.html
2. Горян Е. Антимонопольне регулювання діяльності холдингових компаній в США, Англії, ФРН та Україні: порівняльно-правовий аналіз / Е. Горян, О. Карасик // Часопис Академії адвокатури України. – 2014. – № 1. – С. 25-32. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chaau_2014_1_6/
3. Колісниченко І. Світовий досвід державного регулювання конкурентних відносин та обмеження монополізму / І. Колісниченко. – 2004. – Режим доступу: esnuir.eunu.edu.ua/bitstream/123456789/7882/1/svit_dosvid.pdf
4. Мальський О. Як боротися з картелями? Міжнародний досвід та українські перспективи / О. Мальський, О. Бойчук // Дзеркало тижня. – 19.09.2008. – Режим доступу: https://dt.ua/LAW/yak_borotitsya_z_kartelyami_mizhnarodniy_dosvid_ta_ukrayinski_perspektivi.html
5. Полухович В. Основні напрями розвитку конкуренції та антимонопольного регулювання на ринках паливно-енергетичного комплексу України /

В. Полохович // Приватне право і підприємництво. – 2016. – Вип. 16. – С. 136-140. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppip_2016_16_28/

6. Прейгер Д. К. Топливный рынок Украины в зеркале «оранжевой» революции / Д. К. Прейгер, И. Е. Корнилов, С. В. Сапегин, Г. Л. Рябцев // Терминал. – 2004. – № 50. – С. 10-11.

7. Проведення політики антимонопольного обмеження: світовий досвід / Міністерство освіти і науки України. – 1997. – Режим доступу: http://osvita.ua/vnz/reports/gov_reg/18635/

8. Рябцев Г. Моделювання ринку нафтопродуктів України для формування державної політики його розвитку / Г. Рябцев // Публічне управління: теорія та практика. – 2013. – Вип. 1. – С. 115-121. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pubupr_2013_1_21/

9. Семів Г. Оцінювання стану конкурентного середовища на українському ринку світлич нафтопродуктів / Г. Семів, С. Семів, М. Чех // Науковий вісник НЛТУ України. – 2017. – Т. 27.7. – С. 118-121.

10. Сінченко Д. Картель «АЗС». Хто влаштовує змови на ринку нафтопродуктів / Дмитро Сінченко // Економічна правда. – 10.07.2017. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2017/07/10/626902/>

11. Фелелов О. Чому ЄС успішно бореться з картелями? Приклад ціною в 3 млрд євро / О. Фелелов // Європейська правда. – 21.07.2016. – Режим доступу: http://www.eurointegration.com.ua/experts/2016/07/21/7052404/view_print/

12. Харук В. Проблеми конкуренції на ринку нафтопродуктів в Україні / В. Харук // Вісник Хмельницького національного університету. – 2015. – № 4. – Т. 1. – С. 178-181.

References

1. Holyan, V. (2017, December 8). Ukrayins'kyu rynok naftoproduktiv: chomu derzhava sposterihaye zboku? [Ukrainian market of oil products: why the state observes from the side?]. In *Dzerkalo tyzhnya [Mirror of the week]*. Retrieved from https://dt.ua/energy_market/ukrayinskiy-rynok-naftoproduktiv-chomu-derzhava-sposterigaye-zboku-262798_.html/ [in Ukrainian].

2. Horyan, E. (2014). Antymonopol'ne rehulyuvannya diyal'nosti kholdynhovykh kompaniy v SShA, Anhliyi, FRN ta Ukrayini: porivnyal'no-pravovyy analiz [Antitrust regulation of holding companies in the USA, England, Germany and Ukraine: comparative legal analysis]. *Chasopys Akademiyi advokatury Ukrayiny – Journal of the Academy of Advocacy of Ukraine*, 1, 25-32. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/ChaaU_2014_1_6/ [in Ukrainian].

3. Kolisnichenko, I. (2004). Svitovyy dosvid derzhavnogo rehulyuvannya konkurentnykh vidnosyn ta obmezheniya monopolizmu [World experience of state regulation of competitive relations and restriction of monopoly]. – Retrieved from esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/7882/1/svit_dosvid.pdf/ [in Ukrainian].

4. Malskyy, O., & Boychuk, O. (2008, September 19). Yak borotysya z kartelyamy? Mizhnarodnyy dosvid ta ukrayins'ki perspektyvy [How to deal with cartels? International experience and Ukrainian perspectives]. In *Dzerkalo tyzhnya [Mirror of the week]*. Retrieved from https://dt.ua/LAW/yak_borotysya_z_kartelyami_mizhnarodniy_dosvid_ta_ukrayinski_perspektivi.html/ [in Ukrainian].

5. Polyukhovych, V. (2016). Osnovni napryamy rozvytku konkurenciyi ta antymonopol'noho rehulyuvannya na rynkakh palyvno-enerhetychnoho kompleksu Ukrayiny [The main directions of the development of competition and antitrust regulation on the markets of the fuel and energy complex of Ukraine]. In *Pryvatne pravo i pidpryyemnytstvo [Private Law and Entrepreneurship]*: Vol. 16 (pp. 136-140). Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppip_2016_16_28/ [in Ukrainian].

6. Preyger, D. K., Kornilov, I. Ye., Sapegin, S. V., & Ryabtsev, G. L. (2004). Toplivnyi rynok Ukrainy v zerkale «oranzhevoy» revolyutsii [Fuel market of Ukraine in the mirror of the «orange» revolution]. In *Terminal [Terminal]*: Vol. 50 (pp. 10-11). [in Russian].

7. Ministry of Education and Science of Ukraine (1997). Provedennya polityky antymonopol'noho obmezheniya: svitovyy dosvid [Conduct of antitrust restraint policy: world experience]. Retrieved from http://osvita.ua/vnz/reports/gov_reg/18635/ [in Ukrainian].

8. Ryabtsev, H. (2013). Modelyuvannya rynku naftoproduktiv Ukrayiny dlya formuvannya derzhavnoyi polityky yoho rozvytku [Modeling of Ukrainian oil market for the formation of state policy for its development]. In *Publichne upravlinnya : teoriya ta praktyka [Public Administration: Theory and Practice]*: Vol. 1 (pp. 115-121). Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pubupr_2013_1_21/ [in Ukrainian].

9. Semiv, H., Semiv, S., & Chekh, M. (2017). Otsinyuvannya stanu konkurentnoho seredovishcha na ukrayins'komu rynku svitlykh naftoproduktiv [Estimation of the competitive environment in the Ukrainian market of light petroleum products]. In *Naukovyi visnyk NLTU Ukrayiny [Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine]*: Vol. 27.7 (pp. 118-121). [in Ukrainian].

10. Sinchenko, D. (2017, July 10). Kartel' «AZS». Khto vlashtovuye zmovy na rynku naftoproduktiv [Cartel «AZS». Who arranges conspiracies in the market of petroleum products]. In *Ekonomichna pravda [Economic Truth]*. Retrieved from <https://www.epravda.com.ua/publications/2017/07/10/626902/> [in Ukrainian].

11. Fefelov, O. (2016, July 21). Chomu YeS uspishno boret'sya z kartelyamy? Pryklad tsinoyu v 3 mlrd yevro [Why does the EU successfully fight cartels? An example of a price of 3 billion euros]. In *Yevropeys'ka pravda [European Truth]*. Retrieved from http://www.eurointegration.com.ua/experts/2016/07/21/7052404/view_print/ [in Ukrainian].

12. Kharuk, V. (2015). Problemy konkurenciyi na rynku naftoproduktiv v Ukrayini [Problems of competition in the market of oil products in Ukraine]. In *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu [Bulletin of the Khmelnytsky National University]*: Vol. 1 (4) (pp. 178-181). [in Ukrainian].